

รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยทางเลือกในอนาคตของจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ตอนที่ ๒)

นายคุณาสิน ไวยรัตน์ นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติการ

ส่วนแผนสิ่งแวดล้อม

๓. การจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางโดยภาคประชาชน

ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อลดหรือแปรรูปขยะ รวมทั้งการที่ประชาชนกำจัดขยะของตนเองด้วย ดังนี้

โชน	อปท.ทั้งหมด(แห่ง)	อปท.ที่ดำเนินการ		หมายเหตุ
		(แห่ง)	%	
๑	๒๕	๒๑	๘๔	
๒	๓๐	๒๓	๗๖.๗	
๓	๓๕	๒๒	๖๔.๗	ไม่มีข้อมูล ๑ อปท.
๔	๑๖	๘	๕๐.๐	ไม่มีข้อมูล ๑ อปท.
๕	๒๒	๑๗	๗๗.๓	
๖	๕	๕	๑๐๐	
๗	๕	๕	๑๐๐	
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	๑๓๘	๑๐๐	๗๒.๕	ไม่มีข้อมูล ๒ อปท.

หมายเหตุ : รวมองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง ด้วย โชน ๑

จะพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดสุราษฎร์ธานีส่วนใหญ่(๗๒.๕%) มีการจัดกิจกรรมการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางโดยภาคประชาชน แต่ส่วนใหญ่ยังมีลักษณะกิจกรรมครั้งคราว ไม่ได้เป็นกิจกรรมประจำหรือต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางในภาพรวม ดังนี้

- ระบบการจัดเก็บของ อปท. ควรแยกเก็บขยะเป็น ๒ ประเภท คือ ขยะเปียก และ ขยะแห้ง
- รมรงค์ สร้างจิตสำนึก ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมให้ครัวเรือน เด็ก เยาวชน และประชาชน คัดแยกขยะ นำขยะไปแปรรูป/ใช้ประโยชน์ และนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี
- สร้างแรงจูงใจในการคัดแยกขยะ(รางวัล)
- การบริการถังขยะควรตั้งในที่ที่เหมาะสมกับความต้องการของชุมชน(อปท.ควรประสานกับชุมชน)
- การเลือกผู้นำควรเป็นแนวทางเดียวกัน เพื่อจะได้แก้ปัญหาไปในทิศทางเดียวกัน
- ให้ผู้ขาย/ผู้ผลิต รับ/รับซื้อวัสดุและบรรจุภัณฑ์กลับคืน
- ราชการควรเพิ่มวันในการรณรงค์/วันทำความสะอาด ให้มากขึ้นกว่านี้
- ควรจัดให้มีถังขยะแยกประเภท
- อยากให้หน่วยงานที่รับผิดชอบแก้ไข/จัดการขยะอันตราย
- หน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรมีการเก็บรวบรวมจากสถานประกอบการและส่งไปกำจัดอย่างถูกวิธี(สถานประกอบการจะออกค่าใช้จ่ายเองก็ได้หรือให้เทศบาลเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย) และไม่ควรถูกทิ้งรวมไปกับขยะทั่วไป
- ควรมีการให้รางวัลกับสถานประกอบการที่มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การยกเว้นค่าธรรมเนียมในการเก็บขนขยะ
- ควรมีสัญลักษณ์เพื่อแสดงว่าเป็นสถานประกอบการที่มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ธงเขียว ปักไว้หน้าสถานประกอบการ

- สถานประกอบการทุกแห่งที่มีการดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม จะทำด้วยหัวใจ ทำเพื่อผลสำเร็จของงาน
ทำแล้วได้ประโยชน์

๔. การจัดการขยะแบบศูนย์รวมกลุ่มพื้นที่

➤ โซน ๑ อำเภอเมืองฯ อำเภอกาญจนดิษฐ์ มี ๑ แห่ง

ที่ตั้ง บริเวณสถานที่กำจัดขยะ หมู่ ๓ ตำบลท่าโรงช้าง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ขนาดพื้นที่ ประมาณ ๑๖๐ ไร่ พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้าง
ระบบ เตาเผาหรือฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาล และผลิตพลังงาน

➤ โซน ๒ อำเภอพุนพิน อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอเคียนซา มี ๓ แห่ง

๑. ที่ตั้ง บริเวณหมู่ ๓ ตำบลท่าโรงช้าง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ขนาดพื้นที่ ประมาณ ๑๖๐ ไร่
ระบบ เตาเผา และผลิตพลังงาน
หน่วยงานรับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

๒. บริเวณที่ราชพัสดุ พื้นที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบลเคียนซา(หลังโรงพยาบาลเคียนซา) พื้นที่
ประมาณ ๖๐๐ ไร่ ปัจจุบันเป็นพื้นที่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยระบบ
ที่เสนอควรเป็นแบบบ่อฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาลหรือเตาเผา

๓. บริเวณพื้นที่หมู่ที่ ๔ ซึ่งเป็นพื้นที่ราชพัสดุ ตั้งอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพ่วงพรหมนคร พื้นที่
ประมาณ ๓๐ ไร่ ปัจจุบันเป็นพื้นที่ในความดูแลรับผิดชอบของกรมธนารักษ์ โดยระบบที่เสนอควรเป็นแบบเตาเผา
เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวจะมีน้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก

➤ โซน ๓ อำเภอบ้านนาเดิม อำเภอบ้านนาสาร อำเภอพระแสง อำเภอเวียงสระ อำเภอชัยบุรี มี ๒ แห่ง

๑. ที่ตั้ง ทุ่งเลี้ยงสัตว์หนองทุ่งทอง หมู่ ๖ ตำบลท่าชี อำเภอบ้านนาสาร อำเภอบ้าน
นาเดิม อำเภอเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ขนาดพื้นที่ ประมาณ ๙,๐๐๐ ไร่
ระบบ เตาเผา และผลิตพลังงาน
หน่วยงานรับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

๒. สถานที่กำจัดขยะของเทศบาลตำบลเวียงสระ โดยรวมกลุ่มกับเทศบาลตำบลบ้านส้องและเทศบาล
ตำบลเมืองเวียง อำเภอเวียงสระ โยเป็นศูนย์ขนาดเล็ก

➤ โซน ๔ อำเภอไชยา อำเภอท่าขน มี ๒ แนวคิด

๑. แบบศูนย์รวม

ที่ตั้ง สวนป่าท่าขนะ หมู่ ๒๒ ตำบลประสงค์ อำเภอท่าขนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
ขนาดพื้นที่ ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่
ระบบ เตาเผา และผลิตพลังงาน
หน่วยงานรับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

๒. แบบแยกกำจัด ควรกำจัดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ไม่ควรรวมกลุ่ม

➤ โซน ๕ อำเภอคีรีรัฐนิคม อำเภอพนม อำเภอบ้านตาขุน อำเภอวิภาวดี มี ๓ แห่ง

๑. สถานที่ บริเวณทุ่งสงวนเลี้ยงสัตว์ ศูนย์วิจัยพันธุ์พืชจังหวัดสุราษฎร์ธานี หมู่ที่ ๒ ตำบลปากฉลุย รอยต่ออำเภอวิภาวดีกับอำเภอนาขาม ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่

ระบบที่ต้องการ ฝักรวม เตาเผา

๒. พื้นที่บริเวณที่ราชพัสดุ ตำบลบ้านท่าเนียน อำเภอคีรีรัฐนิคม เนื้อที่ประมาณ ๖๐๐ ไร่ เป็นที่ราชพัสดุและทุ่งเลี้ยงสัตว์

- ระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่ใช้ควรเป็นระบบเตาเผาและสามารถผลิตเป็นพลังงานได้

- ควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นหน่วยงานหลัก/รับผิดชอบ

๓. พื้นที่วิทยาลัยเกษตร ตำบลพังกาญจน์ ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลพนม พื้นที่กว่า ๒,๐๐๐ ไร่

➤ โซน ๖ อำเภอดอนสัก

ที่ตั้ง บริเวณพื้นที่ชุมชนหมู่ ๖ บ้านท้องอ่าว ตำบลดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขนาดพื้นที่ ประมาณ ๒๘ ไร่

ระบบ ฝักรวมแบบถูกหลักสุขาภิบาล

หน่วยงานรับผิดชอบ เทศบาลเมืองดอนสัก

➤ โซน ๗/๑ อำเภอเกาะสมุย

ที่ตั้ง บริเวณสถานที่กำจัดขยะของเทศบาลนครเกาะสมุย ตำบลมะเร็ต อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขนาดพื้นที่ ประมาณ ๒๒.๘ ไร่

ระบบ เตาเผา และผลิตพลังงาน

หน่วยงานรับผิดชอบ เทศบาลนครเกาะสมุย

➤ โซน ๗/๒ อำเภอเกาะพะงัน

ที่ตั้ง บริเวณสถานที่กำจัดขยะของเทศบาลตำบลเกาะพะงัน ตำบลเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขนาดพื้นที่ ประมาณ ๖ ไร่

ระบบ เตาเผา และผลิตพลังงาน

หน่วยงานรับผิดชอบ เทศบาลตำบลเกาะพะงัน

➤ โซน ๗/๓ ตำบลเกาะเต่า

ที่ตั้ง บริเวณสถานที่กำจัดขยะของเทศบาลตำบลเกาะเต่า หมู่ ๓ ตำบลเกาะเต่า อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขนาดพื้นที่ ๔ ไร่

ระบบ เตาเผา

หน่วยงานรับผิดชอบ เทศบาลตำบลเกาะเต่า

๕. สรุปประเด็นสำคัญการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

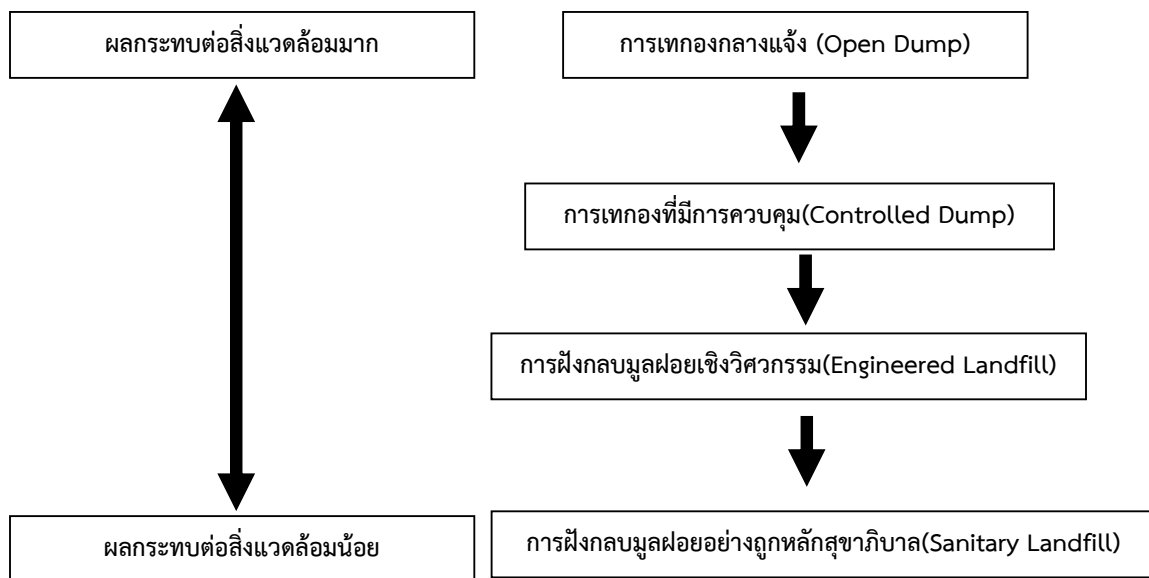
๑) พื้นที่ที่มีความสำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยเป็นอันดับต้นๆของจังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ โซนที่ ๑ อำเภอเมืองฯและอำเภอกาญจนดิษฐ์ เพราะมีปริมาณขยะมากถึง ๒๓๗ ตัน/วัน และโซนที่ ๗ อำเภอเกาะสมุยและอำเภอเกาะพะงัน เพราะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ

๒) โซนที่ ๑ และโซนที่ ๒ อาจใช้สถานที่กำจัดขยะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้างที่เดียวกัน และต้องหาเจ้าภาพในการดำเนินงาน ซึ่งมี ๒ รูปแบบ

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีหรือเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี เป็นเจ้าภาพ ต้องซื้อที่ดินดังกล่าวมาเป็นของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีหรือเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จึงจะสามารถขออนุญาตขุดบ่อฝังกลบขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง โดยผ่านแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดหรือขอผ่านกองทุนสิ่งแวดล้อมได้

- เอกชนเป็นเจ้าภาพ คือ เอกชนลงทุนระบบกำจัดขยะเพื่อผลิตพลังงานเช่นเดียวกับที่เทศบาลนครภูเก็ต เพราะปัจจุบันปริมาณขยะที่เข้าไปสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงช้างมีปริมาณไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ตัน/วัน ซึ่งเพียงพอที่จะก่อสร้างระบบกำจัดขยะเพื่อผลิตพลังงานได้

๓) สถานที่กำจัดขยะที่มีอยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เกือบทุกแห่งไม่ถูกหลักวิชาการก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง ควรมีการดำเนินการพัฒนาไปสู่การเทกองที่มีการควบคุม(Controlled Dump) ซึ่งไม่ต้องใช้งบประมาณในการปรับปรุงมาก โดยประสานขอการสนับสนุนด้านวิชาการจากกรมควบคุมมลพิษ โดยแสดงระดับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมกับการจัดการขยะแบบฝังกลบ ดังนี้

๔) สำหรับโซนที่ ๗ ซึ่งเป็นพื้นที่เกาะ

- เกาะสมุย ปัจจุบันเตาเผากำจัดขยะของเทศบาลนครเกาะสมุย สามารถใช้งานได้แล้ว
- เกาะพะงัน ปัจจุบันเทศบาลตำบลเกาะพะงัน ได้ว่าจ้างเอกชนกำจัดขยะโดยเตาเผาแล้ว
- เกาะเต่า ปัจจุบันเตาเผาขยะยังชำรุดอยู่ ดังนั้นเกาะเต่าจึงเป็นพื้นที่เร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย

๕) การจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางโดยภาคประชาชน ยังเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่ต้องทำ เพื่อลดปริมาณขยะของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งจะเป็นวิธีที่ลดต้นทุนและแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะที่ดีที่สุด

๖) การจัดหาพื้นที่ที่จะใช้กำจัดขยะในอนาคต ตามโซนต่างๆต้องมีการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมทั้งในเชิงกฎหมายและเชิงวิชาการต่อไป